

SOLEMNITAT DE SANT BENET
Homilia del P. Josep M. Soler, abat de Montserrat
11 de juliol de 2008
Pr 2, 1-9

Si busques, si et deleixes, si escoltes, trobaràs i comprendreàs. Aquestes paraules del llibre dels Proverbis escrites molts segles abans d'ell, expressen, germanes i germans, el revulsiu que va experimentar el jove Benet quan estudiava a Roma. Buscava, es delia per comprendre, anhelava quelcom que donés consistència i un sentit ple a la seva vida. Tenia el cor i la intel·ligència oberts. Per això escoltava i retenia allò que li era profitós per a la seva recerca, allò que satisfia el seu desitj més profund de vida i d'amor. I trobà el que buscava en la Paraula de Déu i en la visió àmplia que ofereix de l'ésser humà fet per a estimar, fet per a la comunió, fet per a l'eternitat.

Si busques, si et deleixes, si escoltes, trobaràs i comprendreàs. Aquestes paraules tan antigues són sempre noves i constitueixen encara una invitació als nostres dies, en els quals molts s'interroguen sobre el present i el futur, sobre la validesa dels models socials i polítics actuals i sobre el sentit de l'existència, sobre la precarietat efímera de tants projectes humans.

Durant la primavera passada s'ha recordat amb comentaris periodístics, entrevistes, i tertúlies els quaranta anys del maig del 68 a França i del moviment que suscità particularment a Europa. Amb la perspectiva que dona el temps, ara se'n veuen les llums i les ombres; però en general es constata que aquells fets marquen encara en positiu i en negatiu el nostre present, en tant que suposà un canvi de mentalitat d'actitud, des de la consciència ecològica, de l'exaltació dels criteris personals i de la recerca de canals democràtics més participatius, fins a l'hedonisme i a una visió de la sexualitat deslligada de la donació fidel i del lliurament personal. Va ser un esclat d'insatisfacció, de desig de canvi a molts nivells, d'anhel de pau, de recerca d'una llibertat sense imposicions, de ruptura de les normatives consolidades, de posar en qüestió les creences i les ideologies. Tot, es diu ara, amb una dosi molt gran d'utopia i d'immaduresa; però amb un desig sincer de recerca (cf. "Serra d'Or", abril 2208, p.34-51). Ara veiem els fruits i les limitacions d'aquell moviment; veiem com aquella utopia de canvi radical i moltes altres han anat caient. Constatem, també, com el camí de la felicitat personal, de la pau i de la transformació del món que propugnava el maig del 68, demanen un compromís seriós i ardu, no exempt de contradiccions, de lluita i de sofriment, que està lluny d'una visió romàntica de la vida.

Davant d'aquestes constatacions, però, ¿ens hem de quedar en una resignació estoica? ¿no hi ha cap esperança que pugui portar-nos més enllà de les nostres solituds i de les nostres limitacions? Davant la pregunta sobre el sentit de l'existència, ¿només hi cap el relativisme? ¿No hi ha cap paraula sòlida i veritable en la qual ens puguem fonamentar davant la cultura feble de la nostra postmodernitat inquieta?

Sant Benet ens diu que hi ha un altre camí. *Si busques, si et deleixes, si escoltes, trobaràs i comprendreàs.* El procés interior de recerca i d'evolució personal que va viure ell, particularment a l'època de Roma --en el que podríem anomenar els seus anys "universitaris-- i, després, a Subiaco i a Montecassino, constitueix un model també per a nosaltres, perquè és un procés il·luminat i guiat per la Paraula de Déu, que és sempre nova i actual.

Sant Benet, amb el seu exemple i amb el testimoniatge de la seva Regla --que reflecteix el que ell va viure (cf. sant Gregori el Gran, Diàlegs, II, 36)- proposa una resposta a qui busca i es deleix; invita a escoltar per trobar i comprendre (cf. RB,

Pròleg, 1.49) i, d'aquesta manera, poder, progressar en el camí de la felicitat personal i de la convivència fraterna.

La resposta que ens dóna sant Benet no parteix del relativisme sinó d'un absolut: Jesucrist, i ensenya que cal no anteposar res al seu amor (cf. RB, 4, 21). I, encara que pugui semblar estrany a qui no coneix l'esperit de l'Evangeli cristià, deixar entrar aquest absolut, Jesucrist, en la pròpia vida és el camí de la llibertat i de l'amor. Aquest camí, per sant Benet, no és sols un itinerari teòric, intel·lectual, sinó que suposa una vivència espiritual –mística, podríem dir amb el teòleg Karl Rahner—a partir de la celebració de la litúrgia, de la lectura orant de la Sagrada Escripura, de moments de pregària personal en diàleg cor a cor amb Aquell que “s'ha dignat a comptar-nos en el nombre dels seus fills” (RB, Pròleg, 5) quan pel baptisme ens ha incorporat al seu Fill Jesucrist.

La resposta que ens dóna sant Benet supera la solitud que moltes vegades crea la nostra societat i ensenya el camí cap a una vida compartida, cap a l'amor fratern; i, per extensió, cap a la comunió eclesial, cap a una globalització centrada primàriament no pas en els interessos econòmics o comercials, i menys encara en la por enfront de la diversitat de pobles i cultures, sinó en el respecte, la comprensió, el perdó, el diàleg, l'estimació de l'altre. Amb aquestes bases es pot construir un món reconciliat, pacífic, solidari, just, en el qual cada persona pugui veure's respectada en la seva dignitat, perquè l'altre és sempre imatge del Crist.

Aquesta resposta benedictina que parteix de Jesucrist, ofereix un camí de vivència espiritual i dóna pautes per crear vincles de fraternitat, només pot fer-se realitat si es fa per part de cadascú un treball de coneixement personal, si se segueix un procés de maduració humana, que avanci pel camí de la pacificació del cor i d'harmonitzar segons l'Evangeli totes les veus i els impulsos que portem a dintre. Aquest procés permet d'obrir-se desinteressadament a l'altre, d'acceptar-lo tal com és; d'obrir-se a la comunió fraterna, comunitària, i la col·laboració mútua. Permet d'avançar amb el cor eixamplat “en la inefable dolcesa de l'amor” (RB, Pròleg, 49).

Si busques, si et deleixes, si escoltes, trobaràs i comprendreàs. La proposta de sant Benet no és només per als monjos que hem entrat en la seva “escola del servei diví” (RB, Pròleg, 45). Els seus ensenyaments, la seva paraula continguda en la Regla, han passat a ser patrimoni de tota l'Església. També fóra de l'àmbit monàstic es pot viure, en les seves grans línies, el camí humà i espiritual que proposa. És més, com a patró d'Europa que és, ens proposa de redescobrir l'actualitat de les nostres arrels humanistes i cristianes com a ferment renovador de la vida en el nostre continent i de la missió que té en el món globalitzat. Sant Benet recorda als pobles europeus “l'extraordinari valor que té el Déu viu i transcendent” així com la “passió per la veritat i el sentit d'un horitzó més gran, capaç de fundar el compromís per la justícia”; recorda “el primat inalienable del bé i d'allò que és veritable, al qual cap poder d'aquest món no té el dret de substituir altres prioritats” (cf. Bruno Forte, *Quin futur per al cristianisme?: Doc. d'Església*, 43 (2008) 421-422).

Ara, en l'Eucaristia, som a la presència de Déu i els seus ulls ens esguarden sol·lícitament (cf. RB 19, 1), adorem la seva grandesa; acollim la presència de Jesucrist, i sentim-nos empesos, després d'haver tastat com n'és de bo el Senyor (cf. Ps 33, 9), a ser testimonis de la veritat de l'Evangeli i del sentit que dóna a les persones i a les coses, mentre treballem pel primat de la caritat i, per tant, pel compromís per la justícia i la pau, en la construcció d'una solidaritat humana més gran.